

Проведення ВЕЧЕРІ ГОСПОДНЬОЇ

в умовах карантину

ДІЇ ГОСПОДНІ ЗАВЖДИ ПАРАДОКСАЛЬНІ, НЕСПОДІВАНІ та мало прогнозовані. Навряд чи хтось міг уявити, що увесь світ опиниться у карантині, зачиняться ресторани та розважальні заклади, як написано: «спинилися радощі бубнів, галас веселунів перестав, затихла потіха від гусел!» (Іс. 24:8), зупинився транспорт та зібрання в молитовних домах, однак не припинилося служіння Господу. Народ Божий не панікує, а знає, що «сила вам буде в утишенні та в сподіванні» (Іс. 30:15). Служіння перейшли в режим онлайн, співи Господу, прославлення та молитви продовжують возноситися в Небо з усіх кінців землі. Проповіді транслюються в режимі реального часу та в записі.

Наближаються пасхальні свята та дні згадування Господа Ісуса Христа зі звершенням Вечері Господньої. Це час особливого звіщення смерті та страждання Спасителя (1Кор. 11:26) та спільність Його Тіла та Крові, як написано: «Чаша благословення, яку благословляємо, чи не спільнота то крові Христової? Хліб, який ломимо, чи не спільнота він тіла Христового? Тому що один хліб, тіло одне нас багато, бо ми всі спільники хліба одного» (1Кор. 10:16-17). Звіщати смерть Господа та згадувати Його страждання можна і ментально, слухаючи проповідь онлайн та уявним поглядом переносячись в часи Ісуса, однак Вечеря, як встановлення самого Христа, передбачає видимі знаки – хліб та вино, які вказують на Тіло та Кров Господа. Як бути з матеріальною складовою Вечері?

Щоб проаналізувати різні варіанти проведення Вечері Господньої в умовах карантину, група викладачів Одеської богословської семінарії зібрались в Інтернеті і з допомогою сучасних засобів комунікації декілька днів обговорювали ситуацію, що склалась, та можливі шляхи звершення Вечері Господньої в сучасних умовах. В результаті було укладено документ «Проведення Вечері Господньої в умовах карантину», який не має рекомендаційного, а тим більш обов'язкового характеру, враховуючи баптистський принцип автономії помісних церков. Цей матеріал запропоновано для обговорення на церковних радах та в допомогу пасторам та служителям церков під час прийняття рішень щодо проведення Вечері у нинішній ситуації.

В документі розглянуто чотири варіанти проведення Вечері Господньої:

- 1) Перенос Вечері Господньої на час після закінчення карантину;
- 2) Проведення Вечері Господньої в колі родини;
- 3) Проведення Вечері Господньої в церкві служителями та екстериторіально дияконами в малих групах по домах;
- 4) Трансляція Вечері Господньої в режимі онлайн та долучення членів церкви зі своїми елементами таїнства по домах.

Також виокремлено основні позитивні та негативні наслідки кожного варіанту. Слід зазначити, що всі чотири варіанти не протирічать Біблії, і кожен може бути використаним в церквах ВСЦЄХБ без порушення Слова Божого. Кожна церква може обрати один з варіантів в залежності від її розуміння сутності цієї постанови та місцевих умов. Ми пропонуємо продовжити обговорення цих варіантів та молимося, щоб Господь зупинив коронавірус та максимально пом'якшив наслідки карантину, дав зцілення хворим та зберіг усіх в добром та міцнім здоров'ї.

1. Перенос Вечері Господньої

На час карантину помісна церква не звершує Вечерю Господню до того часу, коли будуть зняти санітарні обмеження.

Позитивні аспекти:

- ◆ Оскільки в Писанні немає чітких вказівок стосовно періодичності проведення Вечері Господньої (Лк. 22:19), то в перенесенні Вечері Господньої на більш пізній час немає гріху або порушення з біблійної чи богословської точки зору. У радянський період були часи, коли Вечеря звершувалася не регулярно, а по можливості.^[1]

^[1] Перед Другою світовою війною, на піку атеїстичних переслідувань віруючих, хліболамання звершувалось нерегулярно та небагатьма дуже літніми дияконами, які залишилися на волі. Наприклад, А. Щукіна згадує, що в 1938 р. в Одесі хліболамання звершував таємно по домівках літній диякон П.Т. Маклаков (Татьяна Иванова, Первая Одесская церковь ЕХБ в документах и свидетельствах (Одесса: Первая одесская церковь ЕХБ, 2019), 156-57.

- ◆ Здійснюючи перенос Вечері помісна церква відповідно до найбільшої заповіді (Мат. 22:39) виявляє любов та піклування про ближніх у період небезпеки інфікування COVID-19.
- ◆ Помісна церква не порушує встановлені умови карантину та приписи лікарів, виказуючи соціальну відповідальність та зберігаючи добре свідощтво перед зовнішніми (1Пет. 2:12-17).

Негативні аспекти:

- ◆ Відсутність спільності у чаші та хлібі разом з відсутністю фізичного спілкування ослаблює єднання помісної церкви (1Кор. 10:16-17).
- ◆ Порушується звичний ритм регулярного звершення Вечері Господньої.
- ◆ Втрачається практика духовної підготовки до Вечері, аналіз себе щодо відповідності (1Кор. 11:28), а також сповідь учасника.
- ◆ Смерть Господня не звіщається у зібранні святих через видимі знаки (1Кор. 11:26).

2. Проведення Вечері Господньої в кругу родини

Кожна християнська родина (чи окремі віруючі) самі звершують Вечерю Господню з дозволу церкви. Підготовка усіх елементів (хліб та вино/сік), звершення заповіді, молитва та церковна дисципліна є в цьому випадку відповідальністю окремого члена церкви.

Позитивні аспекти:

- ◆ За такого підходу не припиняється звичний процес регулярної участі у Вечері Господній, хоча це і відбувається у нестандартних умовах а в розріз з усталеною практикою.
- ◆ Виконуються умови карантину та соціальної ізоляції (1Пет. 2:12-17). Всі члени церкви в родинному колі можуть без страху та застережень прийняти участь у заповіді Господній.

Негативні аспекти:

- ◆ За такої моделі немає відповідного організатора Вечері. Згідно історично прийнятим в братстві постановам, хрещення та Вечерю Господню зазвичай звершує пастор церкви або хтось за його дорученням.^[2]
- ◆ Невідомі всі учасники таїнства. У церкви немає можливості здійснювати церковну дисципліну (1Кор. 11:27). Люди, що знаходяться у стані відлучення чи зауваження, можуть приймати участь у Вечері Господній 1Кор. 5:11-13).

^[2] «8. В каждой общине крещение, хлебопреломление и бракосочетание совершается рукоположенными пресвитерами. Но при отсутствии таковых, эти действия могут совершаться и не рукоположенными членами общины, однако только по поручению Церкви». 28 октября 1944г. «Положение о Союзе евангельских христиан и баптистов» http://mbchurch.ru/publications/brotherly_journal/150/

- ◆ Внаслідок відсутності досвіду чи з нехтування можливі маніпуляції з елементами встановлення (1Кор. 11:20-22,33-34).
- ◆ Дуже важливо, що за такого підходу втрачається притаманна Вечері Господній «койнонія», долучення, спільність чи єднання помісної церкви (1Кор. 10:16-17). Церква розпадається на групи родичів, тоді як Церква включає в себе представників різних вікових груп, статей, національностей (1Кор. 11:33-34).
- ◆ Пастори (само)усуваються від відповідальності за Боже стадо.^[3] Одна із важливих ознак Церкви згідно вчення реформаторів – правдиве здійснення таїнств – упускається.
- ◆ Замість єднання Вечеря Господня може сприяти індивідуалізму в церкві оскільки такий підхід може говорити, що особиста участь у Вечері важливіша за спільну трапезу, «загального діла» (літургія) та подяки (євхаристія) (1Кор. 11:33-34).
- ◆ Не зовсім зрозуміло, який еклезіологічний статус в такому разі має родина. Сучасні намагання прочитати біблійне поняття «домашньої церкви» через призму сучасного поняття родини явно не потрапляють в ціль, оскільки домашні церкви в Новому Заповіті були перш за все церквами, що збиралися в домах окремих членів.
- ◆ Відхід від прийнятого порядку звершення Вечері Господньої деякими церквами може сприяти виникненню розбіжностей та непорозумінь серед церков братства (Ин. 17:21).

3. Проведення Вечері Господньої в помісній церкві в колі служителів та екстериторіально по домах

Існує декілька варіантів даної моделі:

- а) Помісна церква проводить Вечерю Господню в церковній будівлі з невеликою кількістю служителів та онлайн трансляцією, після чого диякони протягом декількох днів розвозять попередньо приготовані елементи заповіді по визначених місцях де збираються групи віруючих;
- б) Диякони протягом декількох днів звершують Вечерю в невеликих групах у попередньо узгоджених домівках віруючих.

Позитивні аспекти:

- ◆ При такій моделі звершення Вечері Господньої не переривається.
- ◆ Організатор таїнства не викликає сумнівів у учасників заповіді в його легітимності. Схожа практика застосовується під час відвідування хворих.^[4]

^[3] Трактат Мартина Лютера про чуму 1527 року. Мартин Лютер під час епідемії чуми залишався з церквою у Вітенберзі. Це коштувало життя його дочці Єлизаветі. Лютер стверджував, що пастор та лікар не мають права покидати свій пост.

- ◆ Оскільки вечерю здійснюють служителі, вони знають учасників та можуть прослідкувати за дотриманням церковної дисципліни відповідно до вимог помісної церкви (1Кор. 11:28-32).
- ◆ Служителі беруть на себе відповідальність за те, щоб члени церкви мали спільність у чаші та хлібі (1Пет. 5:2-4).
- ◆ Оскільки Вечерю здійснює служитель, маніпуляції з елементами виключено.

Негативні аспекти:

- ◆ За такого підходу немає спільності («койнонії») всієї помісної церкви, залишається фрагментарність (1Кор. 11:33).
- ◆ Деякі служителі та члени церкви можуть відмовитися від такого формату Вечері із-за страху інфікувати чи бути інфікованим під час зібрання. Відмова служителів проводити Вечерю або членів церкви надати приміщення чи приймати участь у такому форматі Вечері може призвести до образ та руйнуванню єдності церкви (Рим. 14:1).
- ◆ Навіть при уважному дотриманні санітарних норм існує вірогідність інфікування учасників Вечері, що може призвести до поганого свідчення перед зовнішніми (1Пет. 2:12-17).
- ◆ Порухення закону та санітарних норм може призвести до адміністративного стягнення і навіть карного переслідування з боку влади (Рим. 13:1-7).

4. Долучення до Вечері Господньої по домах через трансляцію онлайн

Пастор церкви звершує молитву над хлібом та вином під час трансляції онлайн, протягом якої кожен в колі своєї родини або особисто готує елементи та просто приймає участь в таїнстві, слідуючи вказівкам служителя.

Позитивні аспекти:

- ◆ За такої моделі звершення Вечері Господньої не переривається (Лук. 22:19), хоча і відбувається в екстремальних умовах.
- ◆ Молитва та увесь порядок Вечері звершується пастором помісної церкви.
- ◆ У учасників заповіді немає небезпеки та страху бути інфікованими. Вимоги карантину та санітарні норми будуть виконані.

^[4] Іустин-Філософ, який зображує Вечерю в першій половині II ст. писав: «Після того ж, як предстоятель завершить благодарення, а народ висловить свою згоду, дякони, як ми їх називаємо, дають кожному з присутніх прийняти частинку від благодарственного хліба і вина, і води, і розносять також тим, кого не було» Перша Апологія Юстина Мученика LXV:5 / Олег Кіндій // Ранні Отці Церкви: Антологія. Ред. Марія Горяча. - Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2015.

- ◆ Порядок звершення Вечері залишається наближеним до усталеної традиції (1Пет. 2:13).
- ◆ При використанні одного з засобів зв'язку (наприклад Zoom) члени церкви можуть бачити один одного під час Вечері. Складається ефект реальної присутності інших людей. Для середніх та великих церков (більше 100 членів) цей підхід може бути ускладненим.

Негативні аспекти:

- ◆ Вечеря Господня втрачає елемент єднання спільноти (1Кор. 11:33) (при використанні Zoom створюється віртуальна реальність присутності інших).
- ◆ Якщо трансляція Вечері одностороння (з церкви до членів), то немає можливості наслідувати норми церковної дисципліни, виникає потенційна можливість участі всіх, хто бажає. Вечеря стає відкритою (1Кор. 5:11-13).
- ◆ Використання такого підходу міськими та більш технічно розвиненими церквами може розколоти братство по лінії прийняття/неприйняття такого формату проведення таїнства (Ин. 17:21).

Як було зазначено на початку документу, жоден варіант не може вважатися ідеальним рішенням, як це можна буде побачити з запропонованого нижче узагальнення позитивних та негативних аспектів. **Мета цього документу – запропонувати служителям узагальнений погляд на кожний варіант та дати можливість помісним церквам прийняти зважене рішення виходячи зі всіх «за» та «проти».**

Група викладачів Одеської богословської семінарії:

*Ігор Бандура
Анатолій Бондаренко
Олександр Гейченко
Сергій Санніков
Віталій Станкевич
Федір Стрижачук*
30 березня – 2 квітня 2020 р.